

М О Т И В И

на Антоанета Василева Аргирова,
съдия в Административен съд София-град
към кандидатура за избран член на ВСС.

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Аз съм съдия в Административен съд София-град от момента на създаването му, като встъпих в длъжност на 15.02.2007 г. От общия ми юридически стаж- 25 години и 6 месеца, над 18 години са в органи на съдебната власт.

Моят професионален път, преди АССГ, е свързан с гр.Бургас и гр.Хасково. Той не е само съдийски, нито само в гр.София. По тази причина не се възприемам, като „софийски съдия“ или само като „административен съдия“. Професионалният ми път е и причината да съм наясно, че нормалността, почтеността и компетентността са качества на личността, а не географска принадлежност. Виждам ги у съдии и в гр.Бургас, и в гр.Хасково, и в гр.София. Виждат се в съдебните актове и биографии на съдии и във всеки друг град.

„ В съдийската гилдия имаме доста добра представа един за друг-за това кой колко знае, какво прави, какво представлява, какво може и какво не.“ / Думи на съдия Георги Ангелов след избора му за член на КС, 08 октомври 2012, изд. Правен свят/.

Приех да бъда предложена за избран член от съдийската квота на ВСС, защото усещането за несправедливост, нагласеност, зависимости, защита на прикрити интереси, липсата на воля за решаване на реалните и значими проблеми е повсеместно. С него живеем, убедена съм, голяма част от българските съдии. То не ни прави по-добри. Мълчанието и пасивността не го променят. Не го премахват. Примиряването с него ни прави съучастници в една по-голяма несправедливост. Отнема възможността за по-добро бъдеще-на нас, на децата ни, на държавата ни.

Демокрацията, вкл. чрез избора на членове на ВСС, е разговор за общото ни бъдеще. Реална възможност за по-добра, по-справедлива и по-достойна съдебна власт.

Приех, не защото съм безгрешна или защото имам готови решения за всички проблеми на съдилищата и на съдиите. Решенията ще търся в диалог с Вас, колеги. Ще ги координирам и ще търся подкрепата на останалите членове на колективния орган, представляващ съдебната власт. Експертната ми в областта на административното право несъмнено ще допринесе за възможно по-доброто решаване на текущите въпроси и проблеми, предвид естеството на голяма част от функциите в компетентността на ВСС.

Приех, защото познавам себе си.

Житейският ми и професионален път е доказателството за качествата на личността ми. Мога да погледна в очите всеки, с който моята човешка съдба и работа /независимо в какво качество/ са ме срещали. Всяка моя професионална позиция съм заела след конкурс със задължителна анонимна писмена част и без аргументи от естество да предизвикат /основателно или не/ съмнение в оценяването ми, като родство, политически контакти, заемана преди

провеждането на конкурса длъжност или нещо друго. Мога да кажа, че не съм правила компромиси с човешката си съвест и съдийската си независимост.

Нормалните за всеки човек страхове са и мои страхове. Не съм безстрашна, но страхът не е аргумент да постъпя неправилно или да остана пасивна. През целия си живот съм правила разлика между добро и зло, между смирение и снишаване, между правилно и неправилно, между толерантност и харесване, между принципи и личен интерес, между служител на закона и „наемник“ на властта, между човешка признателност и лична обвързаност, между фасадното спазване на лишена от съдържание процедура и върховенството на правото.

Приех, защото делата на бюро ми бяха и са моят абсолютен приоритет. След тях е всичко останало, а в натоварен съд „всичко останало“ е почти нищо друго. Не търся съчувствие за отсъствието ми от живота извън съда. Изборът е бил мой. Търсех баланса между качество и срочност в разглеждането на делата и постановяването на съдебните актове. Отдаването на приоритет на само едното от тях, по мое убеждение, е липса на правосъдие.

Не съм се кандидатирила и не съм заемала ръководни позиции. Личните амбиции, почивните бази и възможността системата да бъде „ползвана“ за лично надграждане не са това, заради което нося съдийската тога.

И личното, и професионалното усъвършенстване са безусловно необходими, но стоят след преките съдийски задължения, свързани с решаването на делата в разумен срок и с дължимото за съдебен акт качество. Тяхната цена не следва да бъде заплащана нито от търсещите правосъдие, нито от останалите съдии чрез допълнително поемане на дела. Възможността за осъществяването им следва да бъде обезпечена чрез справедливо натоварване, равен достъп до свързани с вида разглеждани дела семинари, квалификации и обучения.

Този мой личен опит, знам, е опитът на мнозинството от Вас, колеги. Ние сме съдиите, които определят съдържателното функциониране на съдебната система. Нашият приоритет е качествено и справедливо правосъдие, почтеността, взаимното уважение и зачитане помежду ни, хигиената в личните контакти и в контактите с другите власти.

Ако бъда избрана, ще отстоявам независимостта на съда и на съдиите. Ще работя за: намаляване на необоснованата съществена разлика във възнагражденията на различните нива в съдебната система; справедливото натоварване на съдиите; изработването на обективни критерии, обвързани с конкретни съществуващи данни и показатели от работата на съдията, обуславящи пряко оценяването ѝ. По този начин ще се изключи или значително намали поражданият съмнения от различно естество субективизъм при атестиране и провеждане на конкурси-различни обективни данни да обуславят еднакви оценки или обратното-еднакви обективни показатели да обуславят различни оценки. Ще настоявам за правила, които ограничават командироването до разумен срок, независимо от промяната в основанието за това. Всеки колега, който желае, трябва да има възможност да докаже качествата си чрез командироване, но никой не трябва да го счита за „повишаване“ в длъжност или за предимство пред останалите, на които тази възможност не е била предоставена. Ще предложа да бъдат предвидени механизми и срокове, обезпечавачи своевременното обявяване и приключване на конкурсните процедури. Ще поддържам прозрачен диалог с всички съдии и институции за решаване проблемите на съдебната власт, вкл. и за инициране на законодателни промени, когато са необходими.

Последователно съм отстоявала и затова-удовлетворена от премахването на „кариерните бонуси“ за членове на ВСС и ИВСС.

Не обещавам всичко. Ако бъде избрана, ще продължа да бъда същият човек-със същите ценности и убеждения. Със същата честност и почтеност, установена от личната ми и професионална биография.

Решението да ме подкрепите или да него направите принадлежи на свободната воля на всички Вас, българските съдии.

03.05.22 г.

Съдия А.Аргирова¹

КОНЦЕПЦИЯ
за работата и дейността на Висшия съдебен съвет

от Антоанета Василева Аргирова,
съдия в Административен съд София-град, кандидат за избран член на
Висшия съдебен съвет от квотата на съдиите

по чл.29в, ал.4 от Закона за съдебната власт

Принципът на правовата държава /върховенство на правото/ е основополагащ за всяка демократична държава. Върховенството на правото гарантира ограничеността на всяка власт и въздаването на справедливост в разумни срокове.

Според чл. 117, ал. 2 от Конституцията съдебната власт е независима.

Независимостта е легитимацията на съдебната власт, без която върховенство на правото е невъзможно.

Висшият съдебен съвет /ВСС/ е конституционно създаден колективен орган на съдебната власт, чиято основна цел е да осигурява независимостта ѝ, както и да подпомогне външната ѝ отчетност и отговорност.

Уважаеми колеги,

Представям идеите си за работата на ВСС в насоките, които считам, че ще допринесат за реалното осъществяване на основата функция, възложена на ВСС от чл. 130а от Конституцията на Република България и чл. 16 от ЗСВ- да осигурява и отстоява независимостта на съдебната власт и на отделните съдии.

Целта на независимостта на съдебната власт като част от държавната

власт е да осигури пълна свобода на магистратите при разглеждането и решаването на възложените им дела така, че те да се произнасят безпристрастно и в съответствие единствено със закона, да вземат решения само въз основа на представените доказателства и според вътрешното си убеждение, и никой друг орган, вкл. на съдебната власт, да не може да им оказва влияние при постановяването на актовете им.

Независимостта е сложен феномен. Обхваща: институционалната независимост на съдебната власт; вътрешната лична независимост на съдиите; управлението на кариерното развитие на магистратите; избора на административни ръководители; управлението на бюджета и възнагражденията на съдиите, дисциплинарната практика на ВСС .

1. Институционална независимост на съдебната власт включва т.н. функционален имунитет- чл. 132 от Конституцията на Република България; самоуправлението ѝ, осъществявано чрез независим специализиран орган, какъвто е Висшият съдебен съвет, както и чрез ръководителите на органите на съдебната власт; ясни и прозрачни условия за кариерното развитие на магистратите, включително назначаването, точна и безпристрастна оценка при атестирането, понижаването и повишаването, преместването и освобождаването, налагането на дисциплинарни наказания; администрирането на правосъдната дейност, включително разпределението и движението на делата и издаването на документи, осъществявани по обективен и безпристрастен начин в съответните съдебни органи; контрол върху дейността на органите на съдебната власт от Инспектората към ВСС, който проверява дейността на органите на съдебната власт, без да засяга независимостта на магистратите при осъществяване на техните функции.

Сегашният състав на Висшия съдебен съвет прие следните актове за

защита и укрепване на независимостта на съдебната власт като цяло и конкретно на съдиите:

-Стандарти за независимостта на съдебната власт */приети с решение по Протокол № 31 на Съдийската колегия на ВСС от 23 октомври 2018 г./;*

- Методология за анализ на факторите, водещи до зависимост на съдебната власт */утвърдена с решение на Пленума на ВСС по протокол № 2/30.01.2020 г./;*

-Механизъм за действие на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет в случаи на засягане на независимостта и/или опит за оказване на натиск върху съдиите и съда */изготвен в изпълнение на решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по протокол № 7/25.02.2020 г. и в съответствие със „Стандартите за независимостта на съдебната власт“ /.*

-Вътрешни правила за дисциплинарната дейност на Съдийската колегия на ВСС (приети с Решение на СК на ВСС по Протокол № 10 от 30.03.2021 г.)

2. Наличието на правила, както сочи горчивият опит, не променя фактическото положение. И в обществото, и в съдиите усещането, че ВСС не е независим орган остава непроменено през годините. Моят кратък отговор за това е липсата на воля у мнозинството на членовете на колективния орган, а водещата причина е свързана с начина на конституиране ВСС и личния интегритет на членовете му.

От една страна, личната независимост на съдиите, поставени в условията на зле функциониращ ВСС се обезсмисля-не може да се очакват чудеса от хора, поставени в лоша система.

От друга страна, вътрешната лична независимост на съдиите не е вродено качество. То не избухва автоматично с полагането на съдийската

клетва. То следва да се възпитава и насърчава чрез личен пример от членовете на ВСС, съдиите в по-горестоящите съдебни инстанции, председателите на съдилища; да се отстоява от всеки отделен съдия. В тази насока считам, че са необходими следните конкретни мерки:

а/ Проактивно поведение на съдиите

Ще работя за преодоляване на съдийската пасивност при решаване на проблемите, свързани с администрирането на съдилищата и кадровия процес. Вярно е, че през годините сред съдиите се култивира и поощрява поведение на безразличие и неучастие. То представлява опасност не само за разгръщане на принципа на съдийско самоуправление. То пряко накърнява независимостта на съдебната власт, като позволява възпроизвеждането и разгръщането на съдебната номенклатура, нагаждачеството, конформизма. Аргументът- „правя, каквото мога и съм почтен при решаването на делата върху бюрото ми“- не е достатъчен. Необходимо е активно противопоставяне на отрицателните явления в съдебната система. Не ми е известно дори на базисно ниво- при функционирането на Етичните комисии в съдилищата, последните да са реагирали на факти, пораждащи съмнения в нравствения интегритет на съдия в съответния съд. Създадени с различен замисъл, Етичните комисии съществуват формално, за да изготвят позитивни становища в процедурите по атестация и конкурси.

б/ ВСС да организира със съдействието на НИП целево обучение за запознаване със стандартите и критериите за независимост на съдебната власт. Особено важно е това при първоначално назначаване на съдии, чиято предишна месторабота е била свързана със субординация, като юрисконсулти в държавна и общинска администрация, съдебни помощници / вкл. прокурори и

следователи, предвид спецификите относими към тези звена на съдебната власт/. Юридическата компетентност, съчетана с вече формиран манталитет за наличието на началник, предпоставя мерки за преодоляването му, насочени към формирането на лична вътрешна независимост на съдиите. В тази насока следва да се отчете очерталата се вече тенденция външните конкурси да се печелят преимуществено от съдебни помощници.

3. Управление на кариерното развитие на магистратите.

Проблемът съществува във всички Съвети досега. Обвързан е с атестациите, провеждането на конкурси за повишаване в длъжност, командироването, натоварването, повишаването на квалификацията на съдиите.

а/ При извършване на атестирането се търсеха различни модели:ПАК, КАК, сега отново ПАК като вид помощен орган на КАК. Подробните правила са разписани в Наредба № 2 от 23 февруари 2017 г. за показателите, методиката и реда за атестиране на съдия, председател и заместник-председател на съд (приета с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 7 от 23.02.2017г., обнародвана в. ДВ бр.21/10.03.2017 г., изм.и доп. в ДВ бр.39/12.05.2021г.)

Факт е и към настоящия момент проблемът със забавяне на атестациите, а оттук и на конкурсите. Според мен не по-малък проблем от забавянето е, че атестирането не води до реално оценяване. Постигането му би могло да бъде достатъчно за провеждането на конкурсни процедури, което обективно би улеснило и ускорило провеждането им.

Според чл.6 от посочената наредба, атестирането гарантира професионално самоусъвършенстване, равни и справедливи възможности за

кариерното израстване на съдиите, като се основава на принципите на законност, равнопоставеност, обективност и прозрачност.

Равенство може да бъде постигнато само чрез неравенството, което е резултат от различните обективни показатели от работата на съдията. Когато всички са с много добри оценки, каквато е практиката, атестирането се обезсмисля до голяма степен. Когато ни се казва, че всички заслужаваме нещо, всъщност ни се казва, че никой от нас не заслужава нищо. В такъв случай реалната преценка за поощряване и повишаване се оставя да почива на прикрити критерии, за които не е ясно доколко са обвързани с професионалната компетентност и нравствен интегритет на съдията.

Не са малко примерите, при които различни данни обуславят еднакво оценяване по определен критерий или обратно. Например, при потвърдени 66 процента съдебни актове да се дава максимален брой точки, а при потвърдени 80 процента да се отнемат. След като подробно разписаните правила за оценяване не доведоха до качествена промяна на оценяването, ще предложа изменението им от ВСС, като оценяването бъде обвързано с конкретните данни. Например, при просрочено постановяване на съдебни актове за атестирания период до 10 процента да се отнема 1 точка; при просрочени от 11 до 20 процента да се отнемат две точки и т.н. Следва да се отчитат обаче, както натовареността, така и останалите обективни причини, довели до просрочието.

Ще предложа да се оценява с конкретен показател приносът за развитието на съдебната практика. Например, при постановен съдебен акт или преюдициално заключение по запитване на съдията, довели до обрат в съдебната практика.

Имам колебания спрямо безусловното поощряване на научната и пре-

преподавателска дейност на съдии при атестиране на съдийската им работа. Отсъствието им се компенсира от останалите съдии, като ги натоварва допълнително. Преподавателската им дейност, е свързана с получаване на възнаграждение и признание в научните среди. По-справедливо би било, според мен, да се отчита само преподавателската дейност, свързана с обучението на съдии, тъй като пряко допринася за качеството на правосъдието.

Ще настоявам за предприемането на мерки срещу постановяването на copy/paste съдебни актове, като разработването и внедряването на софтуер, който да ги идентифицира. Към настоящия момент не е безспорно „чи“ съдебни актове се оценяват при атестиране и участие в конкурси и доколко постановеният съдебен акт отразява правните познания и умения за прилагането им от съдията. Съдебните актове copy/paste уронват и престижа на съдебната власт.

Подкрепям и идеите за създаване на централизирана система за непрекъсната оценка на съдиите, чрез създаването на непрекъснато обновяваща се база данни за дейността на всеки магистрат, както и на централен орган по атестирането извън СК на ВСС, но в административната структура на ВСС, за да използва неговия административен капацитет. Формирането на този централен орган следва да гарантира неговата представителност на всички нива на съдилищата и интересите, както на неговите членове, свързани със запазване на статута им на съдии и възнаграждения, така и на оценяваните съдии. Необходимо е да се предвидят конкретни мерки за предотвратяване на местни въздействия и влияние на лични отношения между оценяващ и оценяван.

б/ Нерешените проблеми с командироването.

Породен от реалните нужди при функционирането на съдебната власт,

институтът на командироване е многогодишна порочна практика, която не е преодоляна. Фактически той често представлява повишаване в длъжност, което е заобикаляне на конкурсното начало, и при липса на ясно разписани критерии за подбор от съответния председател на съд. Създава усещането за несправедливост у непредпочетените съдии и подкопава личната независимост на командирования магистрат. Пораждат се съмнения, както у съдиите, така и у потърсилите правосъдие. Вече има и отправено преюдициално запитване от Софийския районен съд от 15.12.21 г., следва ли чл. 19, пар. 1, втора алинея ДЕС да се тълкува в смисъл, че правни средства, необходими за ефективна съдебна защита, не са осигурени на гражданите поради накърняване на независимостта на съда, когато в една държава от Европейския съюз е допустимо командироване на съдии за неограничен период от време с тяхно съгласие във висшестоящ съд по решение на орган на управлението на съдебната власт

Известна е практиката в момента, след отпадане на първоначалното основание, командированите съдии да се запазват на друго основание. Не са малко случаите на командировани в продължение на години съдии.

Считам, че командироването следва да бъде ограничено със срок, който е разумно да бъде до 1 година, и да бъде еднократно.

Споделям мнението, че всеки колега, който желае, трябва да има възможност да докаже качествата си чрез командироване, като се създаде регистър на изявилите воля за това. При повече желаещи, подборът между тях да се извършва на случаен принцип. Неоспорим е фактът, че командироването дава обективно предимство при провеждането на последващ конкурс-дава възможност за пряко доказване на качествата на магистрата пред по-горестоящата съдебна инстанция, формират се лични отношения със съдии от по-

горестоящия съд. В обратната хипотеза, ако магистратът не покаже необходимите правни познания и умения, командироването може да бъде прекратено и да се командирова друг магистрат. По този начин интересите на съответната съдебна инстанция ще бъдат обезпечени в достатъчна степен.

в/ Натовареност.

Първият опит за обективното и справедливо измерване на натовареността на съдиите е направен от СК на предходния Висш съдебен съвет / 2012-2017 г/, в резултат на усилията на някои от членовете му, избрани от съдиите. Правилата за оценка на натовареността на съдиите /ПОНС/ са приети през месец декември 2015 година и влизат в сила на 01.04.2016 г.

Правилата имат за цел да осигурят обективна основа за оценка на натовареността на съдиите, като се отчита и сложността на делата, а не само техният брой. Правилата се прилагат заедно със специално създадената централизирана система за изчисляване на натовареността на съдиите (СИНС). Създадената система има за цел да осигурява равномерно разпределение на различни видове дела в съдилищата на съответните съдии, съобразно тяхната специализация и мониторинг на натовареността им в рамките на годината и за по-дълъг период от време. Освен оценката на натовареността на съдиите, СИНС дава и допълнителни възможности за събиране на актуална статистика и анализ на потока и видовете дела по определения класификатор в различните съдилища.

Ефикасността на СИНС и доверието в нея на съдиите не са безспорни. Част от колегите изпитват съмнения доколко изобщо е възможно отчитането на сложността. Действително времето е универсален измерител и позволява обективно отчитане на натовареността, независимо от спецификата и

различния предмет на делата. Човешкият мозък обаче функционира индивидуално. Един вид дело може да отнема повече време на един съдия, а по-малко на друг и обратно. Други имат съмнения в резултатите от емпиричното изследване, въз основа на което са определени коефициентите за тежест на делата и съответно необходимото време за приключването им. Трети се позовават на изкривяванията в статистиката, които се получават поради грешки при въвеждане на данните в системата. Четвърти не изключват недобросъвестност при въвеждането на данните или при водене на делото /като събиране на неотнормирани доказателства с цел завишаване на коефициента за тежест/.

Регулирането на натовареността между отделенията в съдилищата е неделима част от въпроса за осигуряване на равномерно разпределение на постъпващите в съда дела между всички съдии. Като не можем да се доверим на административните си ръководители / в много от случаите вероятно с основание/, трябва да се намерим друг начин за справянето с проблема. Поради това считам, че постигнатите резултати чрез СИНС трябва да се запазят и надградят. Уместно е сформирането на смесена работна група с участието на съдии и специалисти по информационни технологии и по статистика, която да анализира актуалното състояние и предложи конкретно работещо решение. Следва да се създаде и механизъм за контрол за спазването на правилата за образуване и управление на отделните видове дела, за да се избегнат изкривяванията в статистическите данни и да се вземат правилни управленски решения по кадровото обезпечаване на съдилищата. Този механизъм не следва да създава допълнителни задължения за съдиите, а може да се обхване от контролната дейност на ИВСС по правилното отчитане

на натовареността. Необходимо е да се създаде автоматична връзка между СИНС и деловодните програми, както и с Централизираната система за случайно разпределение на делата /ЦССРД/, която продължава да разпределя делата по математическия алгоритъм за брой дела, без да отчита тяхната сложност. На практика данните от СИНС към момента имат само информативно значение и не влияят пряко за изравняване на разликите в натовареността на съдиите.

Във връзка с натовареността съществуват и много други идеи. Някои от тях, като въвеждането на централизирана електронна обработка на заповедните дела, изискват законодателни изменения. Нерешен е и въпросът със съдебната карта. Опитът на сегашния ВСС да го реши претърпя провал. Необходимостта от реформа на съдебната карта е неоспорима, но тя не може да бъде осъществена без да се отчитат всички значими фактори, а не само данните за натовареността на съдиите. Следва задълбочено да се осмисли ролята на районните съдилища в местните общности и за основните права на гражданите. Провеждането ѝ предполага и цялостна промяна на административно-териториалното устройство на страната, както и обсъждането ѝ с всички заинтересовани страни.

г/ Повишаване на квалификацията на съдиите.

Върховенството на правото не може да бъде постигнато без високи професионални качества. Некомпетентността може да накърни върховенството на правото в не по-малка степен от пристрастността на съдията. На страната и е безразлично защо не е получила дължимата защита.

Динамичното законодателство и присъединяването ни към ЕС през 2007 година изискват непрекъснати усилия от съдиите за повишаване на правната им

квалификация. Считам, че ВСС със съдействието на НИП трябва да увеличи усилията за провеждане на обучения, вкл. и езикови. Следва да се стимулира участието на съдиите в тях, но без решаването на проблема с натовареността в свръх натоварените съдилища, това на практика е трудно постижимо.

Предвид конституционната роля на ВКС и ВАС / да осъществяват върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите-чл.124 и чл.125 от КРБ, кариерното развитие на съдиите следва да гарантира, че само най-добрите от тях ще заемат длъжността съдия във ВКС и ВАС. Съдиите от ВАС и ВКС по тази причина са и предпочитаните от останалите съдии преподаватели на семинари за повишаване на квалификацията .

4. Избор на административни ръководители.

Нравственият интегритет и авторитет на председателя на съд са особено важни. Той е на входа на съда. От него зависи дали ще бъде страж на съдебната независимост или проводник на интереси в разрез с върховенството на закона-директно или индиректно, като насърчава снишаването, ходатайството, конформизма, безалтернативното приемане на предложения във връзка с упражняването на законовите му правомощия или при осъществяването на съдийското самоуправление.

Той е лицето на съда не само при осъществяване на комуникацията с останалите институции и гражданите, но и при формиране на вътрешните отношения между съдиите. С личен пример може да се насърчава или да се подкопова нравствения интегритет на съдиите.

Съдилищата са хоризонтални структури-председателят е пръв сред равни. В този смисъл председателят не разполага с правомощия да влияе при

вземането на решения от съдиите. Председателят обаче разполага с достатъчно организационни и управленски правомощия, вкл. и с дисциплинарна власт да налага най-лекото дисциплинарно наказание-забележка. Една част от управленските му правомощия са свързани с назначаването на съдебните служители, вкл. и с провеждането на конкурсите за съдебни помощници, друга-пряко с работата на съдиите, чрез които може да ги засегне негативно.

Практиката във връзка с избора на председател на съд на ВСС е оставила трайно негативно впечатление. Твърде често осъщественият избор е бил предизвестен или немотивиран с конкретни качества на предпочетения кандидат. Проверките за неговия нравствен интегритет са формални. Съмненията-оставяни без проверка по същество. От една страна тази практика налага избора на спорни сред съдиите и професионалните среди кандидати. От друга negliжира принципа на съдийско самоуправление и действа възпиращо при упражняването му. Много от съдиите формират убеждението, че няма значение дали и как ще гласуват на общо събрание /ОСС/, тъй като, така или иначе, съответният предизвестен кандидат ще бъде избран. Налице е и страх, че ако гласуват против, след избора му могат да станат обект на отмъщение. Не са малко и случаите, в които ВСС е отказвал да уважи номинацията на ОСС, без да изложи ясни и убедителни аргументи за това. Изборът на председателя на ВКС Галина Захарова е изключение.

Действително решенията на ОСС не са обвързващи за ВСС. Действително не винаги решенията на ОСС отразяват свободната воля на съдиите, особено при явен вот или в малки съдебни колективи, където няма значение дали вотът е таен или явен. Действително е възможно влиянието на различни фактори в конкретна ситуация да не доведе до номинирането на

безспорен кандидат. Затова същественото не е дали ВСС ще се съобрази с предложения от ОС на съдиите кандидат, а да изложи ясни, достоверни и убедителни мотиви за осъществения избор. Всяко съмнение в нравствения интегритет на кандидата трябва да бъде подложено на реална проверка. Ако бъде избрана, ще отстоявам категорично тази позиция. Не споделям и мнението, че очевидното трябва да се доказва с формални доказателства. Обоснованото с конкретни достоверни факти съмнение е достатъчно да бъде отречено правото на един кандидат да бъде избран за председател на съд. Най-отпред трябва да застават най-добрите-тези, които са с безспорни професионални качества, интегритет и авторитет в професионалните среди и обществото. Само те могат да допринесат за утвърждаване на независимостта на съдебната власт, издигане на престижа ѝ и повишаването на доверието в нея.

5. Управлението на бюджета и възнагражденията на съдиите.

Финансирането на съдебната власт е сред значимите фактори за осигуряване на нейната независимост. Той предполага осигуряването на достатъчно бюджетни средства за издръжка на съдебната власт, така че магистратите да могат да изпълняват професионалната си дейност в съответствие със стандартите, установени в чл. 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.

ВСС разпределя средствата от бюджета за отделните органи в съдебната власт, като контролира разходването на средствата от тях.

Съгласно чл.30, ал.2, т.1 и т.10 ЗСВ, Пленумът на Висшия съдебен съвет приема проекта на бюджета на съдебната власт и определя възнагражденията на съдиите, прокурорите и следователите. Законово определен е само

размерът на основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност - удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт /чл.218, ал.2 ЗСВ/

Ангажимент на ВСС е чрез бюджета да осигури дължимите битови условия за спокойна работа на съдиите и средствата за своевременното покриване на нуждите им. Това предпоставя не само добро взаимодействие със законодателя, но и отчитане на прогнозното им развитие и добро структуриране на бюджета. И към настоящия момент съдиите в редица съдилища, сред които и АССГ, работят при напълно неприемливи битови условия.

Сред заявените от мен мотиви да приема да бъде предложена за избран член на ВСС е намаляването на необоснованата съществена разлика във възнагражденията на различните нива в съдебната система. Съществуващата досега практика на ВСС да актуализира възнагражденията на съдиите, прокурорите и следователите с единна ставка доведе до неоправдано голяма разлика във възнагражденията на съдиите от различните нива. Това обстоятелство действа демотивиращо, създава предпоставки за изкушение от поемане на предварителни ангажименти, за да се постигне кариерно развитие или поне командироване. В съчетание с липсата на критерии за командироване и съществуващите съмнения относно обективността на конкурсните процедури, е налице риск от засягане независимостта на съдебната власт. В правомощията на ВСС е да предприеме мерки, които постепенно да намалят съществуващите разлики до разумни и оправдани граници.

6. Дисциплинарната практика на ИВСС и ВСС.

Всяка система е склонна да се самозащитава и самоизолира. Смятам, че

създаването на ИВСС донякъде имаше позитивен ефект за дисциплиниране на съдиите към спазването на процесуалните срокове. Едновременно с това ИВСС до-голяма степен остана безполезен и дори вреден, като се формализира до проверки за спазване на процесуалните срокове, без да анализира причините, довели до това и да изготвя доклади и предложения за тяхното преодоляване. Както ИВСС при упражняване на правомощията му, така и ВСС създадоха практика, която не е последователна и създава съмнения, че дисциплинарните правомощия се използват избирателно, без утвърдени критерии или за постигане с легални средства на цел, различна от тази, за осъществяването на която са били въведени. Факт е осъдителното решение от 9.10.21 г. на Европейският съд по правата на човека по делото М.Тодорова срещу България.

7. Електронно правосъдие.

Въвеждането на електронното правосъдие е реформа на съдебната система в изпълнение на ангажиментите на Република България във връзка с членството ѝ в Европейския съюз и съобразяване с препоръките на Европейската комисия в мониторинговите доклади, насочена към осигуряване на прозрачност на съдебната система при упражняване на функциите ѝ чрез: възможност на гражданите и юридическите лица за упражняване на процесуални права в електронна форма; извършването на удостоверителни изявления от органите на съдебната власт; обезпечаването на вътрешната организация на работата с електронни дела; обмена на електронни документи между различните органи на съдебната власт от една страна и обмена между тях и административните органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги, от друга.

Реалното ѝ осъществяване предпоставя комплекс от финансови,

организационни, технологични, образователни и нормативни мерки, целящи ефективното използване на информационните и комуникационните технологии в съдебната система.

Въвеждането на мерките за електронно правосъдие следваше да гарантира еднаква степен на ефективност на органите на съдебната власт

Едновременно с това тези мерки трябваше да осигурят най-малко същото ниво на сигурност за реализацията на процесуалните права на гражданите и сигурност на оборота като цяло, което е постигнато към този момент със съществуващите правила за обмен на информация и документи на хартиен носител.

На 30 юни 2021 г. влязоха в сила съществени изменения в Гражданския процесуален кодекс и в Закона за съдебната власт, които с цел въвеждането на електронното правосъдие предвидиха задължение за съдилищата да издават актовете и да извършват всички други процесуални действия в електронна форма, да приемат процесуални изявления в електронна форма, включително и задължение за електронно връчване и комуникация със съдилищата за определен кръг субекти.

Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) е разработена в изпълнение на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект „Създаване на модел за оптимизация на съдебната карта на българските съдилища и прокуратури и разработване на единна информационна система на съдилищата“, финансиран по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05SFOP001-3.001-0001-C01/26.08.2016 г., процедура BG05SFOP001-3.001, по Приоритетна ос № 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“, Оперативна програма „Добро

управление” 2014-2020 (ОПДУ), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд”.

ЕИСС беше внедрена във всички съдилища, с изключение на административните съдилища и Върховния административен съд. При въвеждането на ЕИСС обаче бяха изразени много опасения за сигурността и надеждността на електронното правосъдие. На практика ЕИСС показва множество недостатъци и създава предпоставки за правна несигурност. ЕИСС е пряко свързана с функционирането на Единния портал за електронно правосъдие (ЕПЕП) - връзката с външни за системата лица. Недостатъците в ЕИСС, а и на самия ЕПЕП правят невъзможно в ЕПЕП да се осигури предвидената в чл. 360в, ал. 2 ЗСВ възможност за извършване на удостоверителни изявления и процесуални действия в електронна форма, за връчване на съобщения и книжа, както и за достъп до електронните дела и публични регистри. Въвежда се задължение за съдебните служители да снемат хартиения носител в електронен формат и да го въведат в електронната система, без съдилищата да са обезпечени материално и кадрово за ефективното извършване на тази дейност.

Тези факти налагат да се признае, че съществува обективна невъзможност за прилагане на разпоредбите от ГПК и ЗСВ за електронното правосъдие и липсата на ефективно функционираща система на електронното правосъдие. Подкрепям идеята за отлагане на действието на ЕИСС до преодоляване на дефицитите на системата чрез идентифицирането и отстраняването на недостатъците ѝ. Ангажимент на ВСС след съгласуване с министъра на правосъдието е да изгради и поддържа ЕПЕП. Негово е задължението да предприеме необходимите мерки и да доразвие

функционалностите и на ЕИСС и на ЕПЕП. За да възложи правилното задание на специалисти по информационни технологии, ВСС преди това трябва гарантира възможност за участие на заинтересованите лица-граждански и наказателни съдии и адвокати, чиито потребности при изпълнение на функциите системите следва да удовлетворяват, а не да ги затрудняват допълнително .

Необходимо е и да се набележат мерки и да се предвидят средства за обучение на съдиите и на съдебните служители за работа с електронните дела.

03.05.2022 г.

Съдия: А.Аргиров¹ .